

CEVAP ANAHTARI

1. M'nin yasal mirasçılarını, yasal miras paylarını bir şema yardımıyla ve hukuki gerekçeleriyle açıklayarak olaya göre saptayınız. (15 Puan)

Yasal mirasçılar:

E: $\frac{1}{4}$

T1: $\frac{3}{16} + \frac{3}{16} = \frac{6}{16}$

K2: $\frac{3}{16}$

O: $\frac{3}{16}$

T1 ile evlatlık ilişkisi kurulmuştur. T1'in evlat edinme işlemine rağmen kendi ailesindeki mirasçılığı da devam edeceğinden T1 hem evlatlık olarak hem de torun olarak miras payına hak kazanacaktır.

O ivazlı feragat etmiştir. Bu nedenle mirasçı olamayacak; O'nun saklı payı hesaplanıp mirasbırakanın tasarruf nisabına eklenecektir.

2. M'nin yapmış olduğu tasarruflar ile tasarruf nisabını aşip aşmadığını tespit ederek, tasarruf nisabını aşmış ise, talep halinde hangi tasarruftan ne oranda tenkise gidileceğini belirtiniz. (30 Puan)

Cevap:

Saklı Paylar:

E: $\frac{1}{4}$

T1: $\frac{6}{32}$

K2: $\frac{3}{32}$

O: $\frac{3}{32}$

Tasarruf Nisabı: $1 - (\frac{1}{4} + \frac{6}{32} + \frac{3}{32} + \frac{3}{32}) = 1 - \frac{20}{32} = \frac{12}{32}$

Buna O'nun saklı payı eklenecek

$= \frac{12}{32} + \frac{3}{32} = \frac{15}{32}$

VARSAYIMSAL TEREKENİN HESAPLANMASI:

Aktif Değerler:

8.000.000,00 TL ikamet ettikleri ev

5.000.000,00 TL mücevher

6.000.000,00 TL yazlık

2.500.000,00 TL yat

21.500.000,00 aktif değerler toplamı

Çıkarılacak değerler:

2.460.000,00 TL kredi borcu

40.000,00 TL cenaze masrafı

2.500.000,00 TL çıkarılacak değerler toplamı

Eklenecek değerler toplamı:

2.000.000,00 TL O'ya feragat bedeli (tenkise tabi)

500.000,00 TL O'ya yapılan otomobil bağışı (denkelştirmeye tabi idi. Ancak feragat ettiği için tenkise tabi)

10.000.000,00 TL Bakımevi'ne bağış (tenkise tabi)

500.000,00 TL K2'ye düğün hediyesi (denkleştirmeye tabi)

13.000.000,00 TL eklenecek değerler toplamı

Varsayımsal tereke= aktif değerler toplamı-çıkarılacak değerler toplamı+eklenecek değerler toplamı

Varsayımsal tereke=21.500.000,00 TL-2.500.000,00 TL+13.000.000,00 TL

Varsayımsal tereke=32.000.000,00 TL

TENKİSE TABİ ÖBT'LER

4.000.000 TL T2'ye hepsi tenkise tabi

5.000.000 TL'nin K2'nin saklı payını aşan (5.000.000-3.000.000) 2.000.000 TL'si tenkise tabi

Tenkise tabi öbt ler toplamı 4.000.000 +2.000.000 = 6.000.000 TL

TENKİSE TABİ Sağlararası tasarruflar (SATLAR):

10.000.000 TL bakımevine yapılan bağış

500.000 TL O'ya sağlığında yapılan araba bağışı

(Burada O'ya feragat karşılığı verilen ivaz bedeli tenkis edilmez. Çünkü O feragat etmeseydi 3.000.000,00 TL saklı payı olacaktı. Bu oran aşılmadığı için bu bedel tenkis edilmez. MK. m. 573/1).

Toplan SAT= 10.500.000 TL

TENKİSE TABİ TASARRUFLAR TOPLAMI= 10.500.000 + 6.000.000= 16.500.000 TL

TASARRUF NİSABINI AŐAN KISIM= 16.500.000-15.000.000= 1.500.000 TL

TENKİSTE SIRA: 1. Önce ölüme bağlı tasarruflar

2. Yetmezse en yeni tarihlisinden en eski tarihlisine doğru (saklı pay ihlali giderilinceye kadar) sağlararası kazandırmalar

3. Kamu tüzel kişisi ve kamuya yararlı dernek ve vakıflara yapılan öbt'ler ve sat'ler

Somut olayda ÖBT'lerden orantılı olarak tenkis yapılacaktır.

ÖBT'lerin tenkis oranı= saklı pay ihlali/tenkise tabi öbt'ler toplamı

= 1.500.000 /6.000.000= ¼

T2'ye yapılan 4.000.000 TL değerindeki öbt'nin ¼'ü olan 1.000.000 TL tenkis edilir.

K2'ye yapılan ÖBT'Nin 2.000.000 TL'si tenkise tabi idi. Bunun da ¼'ü olan 500.000 TL tenkis edilir.

3. M'nin yapmış olduğu maddi anlamda ölüme bağlı tasarruflarını belirterek, her birinin hukuki sonuçlarını kısaca açıklayınız. (15 Puan)

CEVAP: M'nin T2'ye ve K2'ye yaptığı ölüme bağlı tasarruf belirli mal bırakmadır. Belirli mal bırakmada vasiyet alacaklısı, külli halef olmayıp cüz'i haleftir. Ölümlle birlikte kendisine vasiyet edilen şey üzerinde doğrudan hak kazanmaz, sadece mirasçılara karşı vasiyet borcunun yerine getirilmesine ilişkin bir alacak hakkı elde eder. Ayrıca mirasbırakanın borçlarından da sorumlu değildir.

M'nin O ile yaptığı ölüme bağlı tasarruf ise, mirastan feragattir. Mirastan feragat sözleşmesi niteliği gereği sadece mirasbırakanın feragat eden ile yapacağı miras sözleşmesi ile gerçekleşir. Sadece miras sözleşmesi ile yapılabilen yegane ölüme bağlı tasarruftur. Mirastan feragat sözleşmesi kural olarak her türlü mirasçı ile yapılabilir. Fakat sözleşmenin asıl işlevi saklı paylı mirasçı ile yapılması halinde söz konusu olur. Böylece saklı paylı mirasçı, mirasbırakanın ölümünde onun mirasçısı olmaz. İvazlı ve ivazsız olmak üzere iki türlü yapılabilir.

Somut olayda mirastan feragat sözleşmesi şarta bağlı olarak yapılmış olup bu şart, O'nun M'nin ölümünde bir çocuğunun bulunmamasıdır. Eğer M'nin ölümünde O'nun çocuğu olursa söz konusu feragat sözleşmesi hüküm doğurmayacaktır.

Koşul bir hukuki işlemin sonuçlarının bağlandığı ve gerçekleşip gerçekleşmeyeceği kuşkuolu olan bir olaydır. Koşulun geçerli olması için hukuka ve ahlaka aykırı olmaması gerekmektedir. Geciktirici ve bozucu koşul şeklinde yapılabilir. Somut olayda bozucu koşul söz konusudur. Bozucu koşulda işlem yapıldığı anda hüküm doğurur fakat koşul gerçekleşirse işlemin sonuçları ortadan kalkar; yani somut olayda koşul gerçekleştiği takdirde feragat sözleşmesi hüküm doğurmayacaktır.

4.a. M'nin ölümünden önce O'nun, M'nin malvarlığında bulunan değerlerin birçoğu hakkında bilgi sahibi olmadığını öğrenmesi ihtimalinde, bu hususun feragat sözleşmesinin geçerliliğine etki edip etmeyeceğini açıklayınız. (15 Puan)

Cevap: O, babası M ile 15.01.2018 tarihinde yaptığı sözleşme ile 2.000.000 TL karşılığında miras hakkından feragat eder. Mirastan feragat sözleşmesi ile muhtemel ve müstakbel mirasçı kendisi lehine mirasbırakanın terekesi üzerinde ilerde doğacak haklardan ivazlı veya ivazsız olarak vaz geçmektedir (MK m. 528). Bu bakımdan mirastan feragat sözleşmesi olumsuz miras sözleşmesidir. Olayda feragat sözleşmesi bir ivaz karşılığında yapılmıştır.

Olayda mirastan feragat sözleşmesi yapıldıktan sonra ve henüz M ölmeden önce O, babası M'nin malvarlığının zannettiğinden çok daha fazla olduğunu öğrenmesi, bu konuda sözleşme yaparken mevcut malvarlığı değerlerinden birçoğu hakkında bilgi sahibi olmadığını öğrenmesi durumunda hukuki işlemde irade sakatlığı hali gündeme gelebilir.

Eğer O, mirastan feragat sözleşmesi yaparken babasının malvarlığı değeri hakkında hataya düşmüş ve o nedenle 2.000.000 TL karşılığında mirastan feragat etmiş ise TBK m. 30 vd. hükümleri uyarınca hata nedeniyle feragat sözleşmesini iptal ettirebilir. Çünkü iptali istenen hukuki işlem iki tarafın iradesi ile kurulan bir sözleşme olup, O açısından sözleşme ölüme bağlı tasarruf da içermez. Bu bakımdan O açısından sözleşmenin geçerlilik şartları TBK'ya

göre belirlenir. Tüm bu sebeplerle O, ancak somut olayda esaslı saik hatasının (TBK m.32) şartlarının (1- hataya düşülen saik sözleşmenin olmazsa olmaz şartı olacak ve 2- iş ilişkilerinde geçerli dürüstlük kurallarına uygun olacak) gerçekleşmesi şartı ile ve hatayı öğrendiği tarihten itibaren bir yıllık süre içinde sözleşmeyi iptal edebilir.

Bunun dışında O, 2.000.000 TL karşılığında mirastan feragat etmeyi babası M'nin hileli davranışları ile veya onun bilgisi dahilinde üçüncü bir kişinin hileli davranışları ile kabul etmiş olabilir. Bu durumda O, TBK m. 36 hükmü uyarınca bu durumu öğrendiği tarihten itibaren bir yıl içinde sözleşmeyi iptal edebilir. Aldatmanın şartları varsa artık düşülen saik hatasının esaslı saik hatası olması şartı (TBK m. 32) aranmaz.

Bu şartlar olayda oluşmamış ise O, sözleşmeyi iptal edemez.

4.b. O'nun acil nakit ihtiyacını gidermek için M'nin mirasından elde etmeyi umduğu pay açısından mirastan feragat sözleşmesi dışında hangi hukuki işleme başvurabileceğini, söz konusu hukuki işlemin şekil şartları ve sonuçlarını da belirterek açıklayınız. (10 Puan)

Cevap: Bu durumda O, acil nakit ihtiyacını giderme noktasında M de henüz hayatta olduğu için açılmamış miras payını üçüncü kişiye devri hükmünden (MK m. 678) faydalanabilir. Burada O, ileride doğması muhtemel mirasçılık hakkını şimdiden devretmektedir. Ancak bu sözleşmenin geçerli olabilmesi için M'nin bu sözleşmeye katılması veya sözleşmeye sonradan onay vermesi gerekecektir. Yoksa sözleşme geçersiz olur.

MK m. 677'ye göre devir başka bir mirasçıya yapılıyor ise adi yazılı şekil yeterli iken, devir üçüncü bir kişiye yapılıyorsa sözleşmenin noterde düzenleme şeklinde yapılması gerekir. Bu şekil şartına uyulmaması da sözleşmenin geçersiz olmasına neden olur.

Devir sözleşmesinin etkisi noktasında devrin üçüncü bir kişiye yapılmış olması, üçüncü kişiyi mirasçı yapmaz. Devralan üçüncü kişi, sadece devredene (yani O'ya) yönelik olarak açılan mirastan devredeninde elde ettiği hakları kendisine geçirmesini isteme konusunda bir alacak hakkı kazanacaktır (MK m. 677/ f. II).

5. M'nin mirasçılarının Antalya'daki yazlığın ve yatın paylaşılması hususundaki anlaşmaları geçerli midir? E'nin söz konusu paylaşmanın ertelenmesi amacıyla başvurabileceği bir hukuki yol var mıdır? Şartlarıyla birlikte açıklayınız. (15 Puan)

CEVAP: Burada mirasçılar arasında "miras paylaşma sözleşmesinin" yapılması söz konusudur. Elden paylaşma yapılmadıkça bir paylaşma sözleşmesi ancak adi yazılı şekilde yapılmışsa geçerlidir.

Ayrıca paylaşma sözleşmesinin geçerli olması için bu sözleşmenin tüm mirasçıların oybirliği ile yapılması gerekmektedir. Somut olayda E, söz konusu paylaşma sözleşmesine rıza göstermediği sürece oybirliği şartı sağlanmış olmayacağından geçerli bir paylaşma sözleşmesi yapılmış olmayacaktır.

E'nin paylaşma sözleşmesini istememesi durumunda diğer mirasçılar ancak mahkemede dava açarak paylaşmayı gerçekleştirebilecektir. E'nin ayrıca paylaşmanın geciktirilmesi için

paylaşmanın geciktirilmesi yoluna başvurusu söz konusu olabilir. Paylaşmayı geciktiren sebepler şunlardır.

1. Paylaşmanın iradi olarak, yani mirasçıların anlaşması suretiyle geciktirilmesi söz konusu olabilir.
2. Paylaşmanın kanun gereği geciktirilmesi söz konusu olabilir. Örneğin mirasçılar arasında bir cenin bulunması halinde paylaşmanın geciktirilmesi söz konusu olabilir.
3. Hakim kararı ile paylaşmanın geciktirilmesi söz konusu olabilir. Somut olayda E bu yola başvurabilir. Zira kanun bazı hallerde mirasçılardan birinin başvurusu üzerine hakime böyle bir yetki vermiştir. Bu hallerden biri de; terekenin derhal paylaşılması terekenin veya terekedeki bir malın değerini önemli ölçüde azaltacak olmasıdır. Bu bilgiler ışığında böyle bir durumun varlığı halinde E mahkemeden paylaşmanın ertelenmesini isteyebilecektir.